EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 30.5.2011
KOM(2011) 284 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

Sedmá zpráva o provádění nařízení Rady (ES) 866/2004 ze dne 29. dubna 2004 a o stavu vyplývajícím z jeho uplatňování v období od 1. května do prosince 2010

{SEK(2011) 596 v konečném znění}

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

Sedmá zpráva o provádění nařízení Rady (ES) 866/2004 ze dne 29. dubna 2004 a o stavu vyplývajícím z jeho uplatňování v období od 1. května do prosince 2010

ÚVOD

Nařízení Rady (ES) č. 866/2004 o režimu podle článku 2 protokolu č. 10 k aktu o přistoupení[1] (dále jen: „nařízení o demarkační linii“) vstoupilo v platnost dnem 1. května 2004. Stanoví podmínky, za kterých se ustanovení práva EU použijí na pohyb osob, zboží a služeb přes demarkační linii rozdělující území Kyperské republiky, nad nimiž vláda nevykonává skutečnou kontrolu, a území, nad nimiž ji vykonává. Aby byla zajištěna účinnost těchto pravidel, rozšířilo se jejich používání na hranici mezi těmito územími a Východní výsostnou oblastí Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (ESBA)[2].

V předchozích letech se vykazované období obvykle týkalo období od 1. května daného roku do 30. dubna následujícího roku. Z praktických důvodů bylo rozhodnuto, aby se vykazované období shodovalo s kalendářním rokem (mimo jiné aby bylo možno použít roční statistiky). Tato zpráva se proto týká období od 1. května 2010 do 31. prosince 2010, nikoli od 1. května 2010 do 30. dubna 2011. Pro účely srovnání byly použity číselné údaje za předchozí období od 1. května 2009 do 31. prosince 2009.

Během vykazovaného období Komise nenavrhla změny nařízení ani nepřijala žádná rozhodnutí o prováděcích opatřeních.

Dne 14. října 2010 otevřeli vedoucí činitelé obou komunit za účasti komisaře Füleho a zástupců OSN nový přechod mezi Kato Pyrgos a Karavostasi[3] (známý také pod jménem Limnitis/Yesilirmak). EU přispěla na modernizaci silnic mezi těmito dvěmi vesnicemi částkou 2,5 milionů EUR.

Komise vede i nadále konstruktivní dialog na pracovní úrovni o provádění nařízení s příslušnými orgány Kyperské republiky a se správou výsostné oblasti (SBA).

1. PŘEKRAČOVÁNÍ DEMARKAČNÍ LINIE OSOBAMI

1.1. Překračování linie na povolených přechodech

Nařízení představuje ustálený právní rámec pro volný pohyb Kypřanů, ostatních občanů EU a státních příslušníků třetích zemí, kteří překračují demarkační linii (dále jen „linie“) na povolených přechodech. Došlo k mírnému poklesu počtu přechodů kyperských Řeků a kyperských Turků, a tím pokračoval trend zaznamenaný v předchozím vykazovaném období. Podle údajů poskytnutých Kyperskou republikou, přešlo linii z vládou kontrolovaných oblastí

---

[1] Úř. věst. L 161, 30.4.2004, s. 128. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Rady (ES) č. 587/2008 (Úř. věst. L 163, 24.6.2008, s. 1), také nazýváno „nařízení o demarkační linii “.

[2] Viz 3. bod odůvodnění nařízení o demarkační linii.

[3] Přechody uvedené v příloze 1 nařízení o demarkační linii.

do severní části ostrova 415 155 kyperských Řeků (489 487 v předchozím období) ve 120 673 vozidlech (v předchozím období 126 029) a opačným směrem přešlo linii 738 337 kyperských Turků (v předchozím období 825 824) ve 254 070 vozidlech (v předchozím období 300 132)[4].

Avšak počet občanů ostatních zemí EU a státních příslušníků třetích zemí překračujících linii se snížil o 56 %, což představuje prudký zvrat tendence zaznamenané v předchozí zprávě. Podle údajů poskytnutých policií Kyperské republiky (dále jen: CYPOL), během vykazovaného období přešlo linii 449 861 příslušníků ostatních států EU a státních příslušníků třetích zemí (v předchozím období 1 014 275). 68 % těchto osob (303 820) přešlo linii na pěším přechodu v ulici Ledra, jenž byl otevřen v dubnu 2008. Na hraniční přechod v ulici Ledra připadá i nadále velká většina přechodů uskutečněných nekyperskými občany (především turisty) během vykazovaného období.

Do výše uvedených údajů od CYPOLu nebyly zahrnuty údaje o osobách a vozidlech překračujících linii ze severní části Kypru do ESBA na přechodech *Pergamos* a *Strovilia*[5] . Správa ESBA nevede u těchto dvou přechodů podrobné statistiky. Na základě informací z kyperskotureckých zdrojů však ESBA odhaduje, že asi 66 000 kyperských Řeků přešlo do severní části Kypru a 416 000 kyperských Turků přešlo do SBA. Nejsou k dispozici informace, zda tito kyperští Turci pokračovali z SBA dále do oblasti kontrolované vládou.

Počet zaměstnanců CYPOLu, kteří pracují přímo na těchto přechodech, poklesl ze 67 v roce 2008 na 63 v roce 2009 a na 59 v roce 2010. Z důvodu otevření nového přechodu Limnitis (14. 10. 2010) se jejich počet zvýšil na 73. Při každodenním překračování linie na přechodech nebyly zaznamenány žádné vážné incidenty.

1.2. Nelegální migrace přes demarkační linii a azyl

Z údajů CYPOLu od května do prosince 2010 vyplývá další snížení nelegální migrace přes linii ze severní části Kypru do oblasti kontrolované vládou. Během těchto osmi měsíců bylo ve vládou kontrolované oblasti zadrženo 1 196 nelegálních migrantů (do tohoto počtu se nepočítají ti, jimž byl přechod odepřen na přechodech přes demarkační linii). Během předchozího dvanáctiměsíčního vykazovaného období bylo zadrženo 2 546 nelegálních migrantů[6]. Na vládou kontrolované území přímo nevstoupili žádní nelegální migranti a 13 osob se tam dostalo přes Východní SBA, čímž celkový počet zadržených nelegálních migrantů dosahuje 1 209 osob. Za pravděpodobný důvod tohoto poklesu označil CYPOL slabší možnost získat zaměstnání v důsledku hospodářského útlumu na Kypru. Většinu zadržených ilegálních přistěhovalců tvořili, kromě jiného, občané Sýrie, lidé z Okupovaných palestinských území a občané Íránu (příloha VIII). Nelegální migranti jsou obvykle zadrženi při kontrolách podél demarkační linie a na letištích, když se snaží opustit Kypr. Státní příslušníci třetích zemí žádající o mezinárodní ochranu jsou obvykle identifikováni na policejních stanicích při podávání žádosti o azyl.

Vstupní cestu nelegálních migrantů do oblastí pod kontrolou vlády vyhodnocuje CYPOL na základě stejných kritérií jako v předchozích letech, a to především prostřednictvím dokumentů (víz, vstupních/výstupních razítek v pasech z Turecka nebo víz či povolení k pobytu vydaných „Severokyperskou tureckou republikou“ („TRNC“), prohlášení

---

4 Orgány Kyperské republiky nevedou záznamy o návratu kyperských Řeků do oblasti kontrolované vládou ani o návratu kyperských Turků do severní části Kypru (viz příloha VII).

5 Nařízení o demarkační linii nestanoví povinnost předpokládat zprávy o těchto pohybech.

6 Za osm měsíců od května do prosince 2009 nebyly k dispozici číselné údaje.

přistěhovalců, ale také na základě dalších skutečností, jako jsou doklady (jiné než identifikační), noviny vycházející pro kyperské Turky a turecké bankovky.

617 osob (59,6 %) požádalo o azyl v Kyperské republice. Azylové postupy stanovené v předchozím vykazovaném období umožnily zkrácení azylového řízení z šesti na tři měsíce. Ani jedné osobě, která v průběhu vykazovaného období překročila linii do oblastí kontrolovaných vládou, nebyl přiznán status uprchlíka[7].

Většina nelegálních migrantů přicestuje do vládou kontrolovaných oblastí přes Turecko a severní část Kypru. CYPOL také hlásí případy ilegálních migrantů nebo osob nelegálně přijíždějících do Kyperské republiky na rybářských a motorových člunech, z nichž obyčejně vystupují na veřejném pobřeží severně od Famagusty.

Trajekt mezi syrským městem Latakia a Famagustou jezdil nepravidelně, tj. 14krát v době mezi 7. červnem a 16. zářím 2010. Během tohoto období ho využilo přibližně 491 osob (naprostou většinu z nich tvořili syrští občané) k cestě do severní části Kypru. Orgány Kyperské republiky mají podezření, že této cesty využívali i nelegální přistěhovalci. Orgány nadále naléhavě vyzývají syrskou vládu, aby toto trajektové spojení uzavřela, jelikož vláda Kyperské republiky prohlásila přístav Famagusta za uzavřený.

Přesné údaje o počtu osob vrácených z hraničních přechodů nejsou k dispozici.

Mezi policejními a imigračními orgány Kyperské republiky a komunitou kyperských Turků neexistuje bezprostřední spolupráce. Zástupci obou komunit se však setkávají v rámci technického výboru obou společenství pro otázky trestné činnosti působícího pod záštitou OSN, jehož kancelář je v nárazníkové zóně na bývalém letišti v Nikósii. Technický výbor pro trestnou činnost je jedním ze sedmi specializovaných výborů, které vznikly jako opatření na budování důvěry mezi oběma společenstvími za podpory OSN. Tento výbor je přímým důsledkem dohody mezi oběma kyperskými vedoucími činiteli ze dne 21. května 2008. Představuje mechanismus pro sdílení informací a společné iniciativy v trestních věcech.

CYPOL charakterizoval spolupráci s ostatními příslušnými vládními rezorty a se správou ESBA jako velmi dobrou.

Východní výsostná oblast (ESBA)

Nedovolené přistěhovalectví přes ESBA ve sledovaném období celkově klesalo. Úředníci SBA popisují spolupráci mezi Kyperskou republikou a Celním a imigračním úřadem SBA v této oblasti jako vynikající. Během vykazovaného období nebylo umožněno překročit hranici 953 osobám, většinu z nich tvořili občané Turecka, které žijí v oblastech mimo kontrolu vlády. Další cizinci byli turisté z Kanady, Ukrajiny, USA, Austrálie, Ruska, Íránu a Jordánska, kteří přicestovali přes severní část Kypru. Tyto osoby byly poslány na přechod „Agios Dometios“ v Nikósii“ k vyřízení vstupních formalit do Kyperské republiky[8]

---

[7] Několika osobám, které vstoupily do vládou kontrolovaných oblastí v předchozím vykazovaném období, bylo přiznáno postavení uprchlíka během stávajícího vykazovaného období.

[8] Kromě jiného: Turecko: 721, Kanada: 51, Ukrajina: 24, USA: 23, Austrálie: 12, Rusko: 10, Írán: 7, Jordánsko: 7.

Celkem 13 nelegálních přistěhovalců bylo zadrženo v ESBA[9], z nichž osm již vstoupilo do oblasti kontrolované vládou legálně, ale pobývali zde i po uplynutí platnosti víz. Zbývajících pět vstoupilo na ostrov v severní části Kypru a překročilo linii nelegálně.

V boji s ilegální migrací hlídkuje policie SBA mimo hraniční přechody nepravidelně, podle vyhodnoceného rizika a zpravodajských informací. Tyto hlídky doplňují hlídky celních a vojenských útvarů SBA.

Zvlášť obtížně se kontroluje několik „neoficiálních přechodů" ve vesnici *Pergamos* a v její blízkosti (nachází se částečně na území SBA a částečně v severní části Kypru), které jsou stále využívány místními obyvateli a zemědělci. Jak bylo uvedeno v předcházejících zprávách o provádění nařízení o demarkační linii, tyto „neoficiální přechody" vyvolávají stále obavy. Tuto otázku musí SBA urychleně řešit v souladu s požadavky čl. 5 odst. 2 protokolu č. 3 k aktu o přistoupení z roku 2003[10].

2. POHYB ZBOŽÍ PŘES DEMATRKAČNÍ LINII

2.1. Hodnota obchodu

Podle článku 8 nařízení Komise (ES) č. 1480/2004[11] oznamovala kyperskoturecká obchodní komora (dále jen: „TCCoC") a orgány Kyperské republiky každý měsíc druh, objem a hodnotu zboží, na které byly vystaveny průvodní doklady. Obě zprávy zahrnovaly zboží, které se na území kontrolovaná vládou dostalo přes přechody *Pergamos* a *Strovilia*, jež jsou pod správou SBA.

Podle zpráv z obchodní komory kyperských Turků (TCCOC), celková hodnota zboží, na něž komora ve vykazovaném období vydala průvodní doklady, dosáhla 5 312 798 EUR, zatímco hodnota zboží skutečně obchodovaného činila 4 503 793 EUR[12].

Podle zpráv poskytnutých orgány Kyperské republiky se celková hodnota obchodu se zbožím, které skutečně překročilo demarkační linii, dále snížila o 1,5 % z 3 920 930 EUR v předchozím období na 3 861 834[13], což bylo způsobeno v prvé řadě téměř naprostým výpadkem obchodu s bramborami. V předchozích vykazovaných obdobích od roku 2007 tvořily brambory největší položku obchodu přes demarkační linii (až 30 % celkového obchodu). Avšak z důvodu velmi vlhkého počasí na jaře 2010 a nedostupnosti schválených sadbových brambor pro druhou sklizeň se v listopadu prodalo brambor jen za 166 320 EUR. Během tohoto vykazovaného období tak tvořily brambory jen 4 % celkového objemu obchodu.

Ačkoli to nespadá do působnosti nařízení o demarkační linii, podle údajů kyperské obchodní a průmyslové komory, obchod z oblasti kontrolované vládou do severní části Kypru se ve vykazovaném období významně zvýšil na 728 578 EUR (z 408 414 EUR ve stejném období v roce 2009). Obchod z oblasti kontrolované vládou do severní části Kypru tak představuje 19 % obchodu v opačném směru (10 % v předchozím období).

---

9 Čína: 3, Nigérie: 3, Indie: 2, Pákistán: 1, Bangladéš: 1, Nepál: 1, Írán: 1, Turecko: 1.

10 Úř. věst. L 236, 23.9.2003, s. 940.

11 Nařízení Komise (ES) č. 1480/2004 ze dne 10. srpna 2004, Úř. věst. L 272, 20.8.2004, s. 3

12 Viz přílohy I, II a III této zprávy.

13 0,06 % celkového dovozu Kyperské republiky (6 461 mil. EUR v roce 2010, zdroj: Statistický úřad Kypru)

Společenství kyperských Turků nadále uplatňuje obchodní režim, který v zásadě zrcadlově odráží omezení uvedená v nařízení o demarkační linii. Tento režim ale není vždy důsledně uplatňován, což ztěžuje navázání dlouhodobějších obchodních vztahů. Kyperští Turkové uvádí otevřeně jako hlavní důvod ochranu místních podniků.

2.2. Druhy zboží

Od května 2010 do prosince 2010 se nejvíce obchodovalo s kamennými výrobky, jako jsou mramor, cihly a kámen, a dále s čerstvými rybami a stavebními materiály[14].

96 % objemu obchodu přes linii tvořil obchod v rámci ostrova. Zbývající 4 % zboží byly prodány do Spojeného království v podobě kovového šrotu (měď, hliník, ocel) v hodnotě 17 693 EUR a do Indie v podobě ocelového šrotu v hodnotě 123 788 EUR. Bylo nezbytné zapojit do těchto obchodních transakcí společnosti registrované v oblasti kontrolované vládou, které mohly provádět transakce v rámci EU a splňovaly formality pro vývoz do třetích zemí.

2.3. Nesrovnalosti

Během vykazovaného období hlásily orgány Kyperské republiky 9 případů nesrovnalostí v celkové obchodní hodnotě 15 900 EUR. Toto zboží nebylo propuštěno přes demarkační linii z různých administrativních důvodů (množství nebo povaha zboží neodpovídala dokladům nebo doklady chyběly).

Ve dvou případech bylo zjištěno značné množství pesticidů v zelenině, která měla být předmětem obchodu přes demarkační linii. Evropská komise o těchto případech okamžitě informovala obchodní komoru kyperských Turků. Podle komory budou přijata opatření, aby se zabránilo opakování podobných událostí v budoucnosti.

2.4. Přetrvávající překážky a problémy v souvislosti s pohybem zboží

Nadále přetrvávají některé překážky bránící obchodu přes demarkační linii. Jak je uvedeno v předchozí zprávě, dosud nebyla uspokojivě vyřešena otázka nákladních automobilů tureckých Kypřanů, které vstupují do vládou kontrolovaných oblastí. Podle názoru Komise by liberalizace pohybu komerčních vozidel kyperských Turků pomohla hospodářskému rozvoji společenství kyperských Turků. Orgány Kyperské republiky však kromě jiného vyjádřily obavy ohledně bezpečnosti silničního provozu a současně naznačily svou vůli spolupracovat s Komisí při hledání životaschopného řešení.

Pokud jde o ostatní oblasti obchodu, také nebyl zaznamenán žádný pokrok. Stejně jako v předchozích letech kyperskotureční obchodníci hlásí, že v oblasti kontrolované vládou mají i nadále obtíže s uskladňováním svého zboží v obchodech a s propagaci svého zboží a služeb v tisku. Tyto obtíže odrážejí široce rozšířenou nechuť kyperských Řeků kupovat výrobky s označením kyperskotureckého původu, jež jako takové nadále představují psychologickou překážku obchodu. Avšak obchod mezi oběma společenstvími, který neprobíhá přes demarkační linii, je několikrát vyšší, třebaže za vykazované období o tom nejsou k dispozici spolehlivé údaje. Pašování zboží přes demarkační linii se dále snížilo, i když je stále velmi rozšířené vzhledem k zeměpisnému charakteru této linie, který umožňuje nezákonnou činnost po celé její délce. V oblastech poblíž linie probíhají kontrolní operace, jejichž cílem je potlačovat určité, zejména sezónní problémy jako pašování zvěřiny či divokého ptactva nebo

[14] Viz přílohy IV a V této zprávy.

zábavní pyrotechniky do oblasti kontrolované vládou (také přes ESBA). Mezi zabavené zboží dále patřily cigarety, alkohol, čerstvé ryby a hlemýždi v komerčním množství a padělané textilie. Podle orgánů Kyperské republiky se však objem pašování snižuje díky menším rozdílům v cenách. CYPOL a hlídky ESBA podél linie plní dvě funkce: protipašeráckou kontrolu a kontrolu nelegálního přistěhovalectví. V roce 2008 bylo u obvodních soudů podáno 12 trestních věcí za pašování, v roce 2009 jich bylo 11 a v roce 2010 to bylo 9 věcí (během stávajícího vykazovaného období). Bylo zjištěno, že pašování cigaret se zvýšilo v prosinci roku 2010, kdy ceny cigaret v oblastech kontrolovaných vládou vzrostly o 50 centů.

Většina zboží byla odhalena na oficiálních hraničních přechodech: Pyla, SBA, nárazníková zóna poblíž vesnic Zodia a Potamia.

Pokud jde o tradiční zásobování kyperskotureckého obyvatelstva ve vesnici Pyla, jež se nachází v nárazníkové zóně (čl. 4 odst. 10 nařízení o demarkační linii), množství stavebního materiálu, ryb, cigaret atd. je sledováno a zaznamenáváno správou výsostné oblasti SBA.

2.5. Usnadnění obchodu

Komise se dále snaží najít způsoby, jak podpořit obchod přes demarkační linii. Dalo by se uvažovat o rozhodnutí Komise zrušit zákaz podle nařízení o demarkační linii za účelem povolení obchodu s dalšími novými zemědělskými produkty, přičemž by se hlavní pozornost zaměřila na mléčné výrobky (mléko a sýry, jogurt, syrovátka), jakmile by byly splněny nezbytné podmínky uvedené v doporučeních, které vydali nezávislí odborníci na závěr svých hodnotících misí. Ostatní produkty, o které projevila zájem obchodní komora kyperských Turků, jsou granátová jablka, ryby z rybích farem a hlemýždi.

Během vykazovaného období zahájila Komise rovněž postup vedoucí ke změně prováděcích pravidel[15] nařízení o demarkační linii s cílem zrušit povinnost, že brambory musí být pěstovány přímo ze schválených sadbových brambor. Tím by se umožnil obchod s brambory vyprodukovanými ze sadbových brambor, které zůstaly v hospodářství a které byly pod dohledem Komisí jmenovaných fytosanitárních znalců vypěstovány jako první potomstvo certifikovaných sadbových brambor, což poskytne nezbytnou jistotu, pokud jde o identitu a zdravotní stav brambor.

3. ZÁVĚRY

Jak již bylo uvedeno v předchozích zprávách, kontrola demarkační linie na povolených přechodech je uspokojivá. Počet zadržených nelegálních přistěhovalců během vykazovaného období zřejmě potvrzuje klesající trend, ale neoprávněné překračování linie státními příslušníky třetích zemí stále vzbuzuje obavy. Komise se domnívá, že další posilování ostrahy demarkační linie, kterou mezi jednotlivými přechody provádí Kyperská republika a správa SBA, by významně pomohla řešit problém nelegální migrace. Kyperská republika se i nadále zdráhá přijmout jakákoli opatření, jež podle mohla vést k tomu, že by demarkační linie získala podobu vnější hranice.

Obavy nadále vyvolávají neoficiální přechody do SBA. Jak již bylo zdůrazněno v předcházejících zprávách, SBA musí tuto otázku urychleně řešit.

---

[15] Ustanovení čl. 3 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 1480/2004 ze dne 10. srpna 2004.

Během stávajícího vykazovaného období hodnota obchodu přes linii mírně klesla už podruhé v časové řadě od roku 2004, kdy nabylo platnosti nařízení o demarkační linii (o 1,5 % na 3 861 834 EUR oproti 3 920 930 EUR ve stejné předchozím období), jelikož celosvětová hospodářská krize stále ovlivňuje také kyperské hospodářství. Dalším důvodem tohoto snížení je výpadek obchodu s bramborami. Kromě obchodu s bramborami byl obchod přes demarkační linii stabilní. Nejvíce se obchodovalo s výrobky z kamene, čerstvými rybami a stavebními materiály. Celkový rozsah obchodování přes demarkační linii zůstává omezený, částečně i kvůli omezené působnosti samotného nařízení.

Během vykazovaného období přetrvávaly některé překážky obchodu. Užitková vozidla kyperských Turků, zejména nákladní automobily o váze nad 7,5 tuny a autobusy, se mohou volně pohybovat po celém ostrově, pouze pokud jsou řidičské průkazy a osvědčení o technické způsobilosti získány v oblastech kontrolovaných vládou. Zatím nebyl zaznamenán žádný další pokrok u ostatních necelních překážek bránících obchodu.

Zdá se rovněž, že pašování zboží přes demarkační linii se omezilo, přesto však zůstává značně rozšířené.

Celkový závěr zní, že nařízení o demarkační linii nadále představuje funkční základ, který umožňuje přechod osob i zboží na území kontrolovaná vládou Kyperské republiky a zpět. Komise bude nadále sledovat provádění nařízení.